

Anförande FiU3 21 december 2022, Jan Ericson (M)

Herr talman,

Sverige har fått en ny regering. Efter åtta år i opposition leder moderaterna återigen ett regeringssamarbete i samverkan med tre andra partier och detta samarbete regleras i ett gemensamt avtal där vi redovisar vilka saker vi tycker det är viktigast att ta itu med i vårt land.

Regeringen tillträder i en mycket svår tid med krig i vår närhet och en europeisk energikris som förvärras i Sverige av aningslösa svenska beslut om avveckling av kärnkraft. Ovanpå detta går vi in i en lågkonjunktur med en ovanligt hög arbetslöshet och har dessutom en historiskt hög inflation.

Moderaternas vallöften och samarbetspartiernas program gäller för fyra år framåt. Allt går inte att göra på åtta veckor i regeringsställning, och konjunkturen och inflationen bromsar en del reformer. Men den budgetproposition vi nu lägger fram tar de första viktiga stegen för att lösa Sveriges stora problem. Samtidigt säkrar budgeten handlingsutrymme om nedgången i ekonomin blir djupare. Vi har också en riksdagsmajoritet som står bakom vår budget, vilket gör att våra förslag också kommer att bli verklighet. Det är en stor skillnad mot hur det sett ut de senaste åtta åren.

Årets statsbudget prioriterar det allra viktigaste. Åtgärder för att hantera höga drivmedelskostnader och höga elpriser, ökat stöd till kommuner och regioner, en historisk offensiv mot den organiserade brottsligheten, upprustning av försvaret i ett försämrat säkerhetsläge, samt åtgärder för ökad stabil elproduktion både på kort och lång sikt.

Regeringen vill sätta Sverige på en ny kurs – steg för steg. Årets budget är ett första steg, men de stora förändringarna kommer vi att kunna göra i kommande budgetar när det funnits tid att förbereda lagförslag och åtgärder på det sätt man måste göra om det ska bli bra.

Herr talman,

Under pandemin fick kommunsektorn mycket stora extra tillskott, ofta efter direkta initiativ från oss moderater och andra oppositionspartier. Detta var värdefullt och medförde att kommunsektorn och inte minst regionerna fick lite ekonomiskt andrum och kunde fokusera på sina kärnuppgifter i ett mycket ansträngt läge. Tack vare dessa stora tillskott har kommunsektorns samlade resultat legat på historiskt höga nivåer de senaste två åren.

Samtidigt var dessa stora överskott av tillfällig natur och de kommande åren kommer att bli svårare rent ekonomiskt. Skatteintäkterna påverkas av både arbetslöshet och demografi, och inflationen, löneutvecklingen, räntehöjningar och energipriser påverkar kostnaderna. Samtidigt finns problem i form av svårighet att rekrytera personal till viktiga sektorer.

I budgetpropositionen tillför regeringen därför såväl generella som riktade bidrag till kommuner och regioner, med totalt nära 13 miljarder kronor, varav hälften är generella statsbidrag.

Satsningar görs bland annat för att korta värdköerna, öka tillgängligheten i vården, stärka förlossningsvården och höja kvaliteten på undervisning i skolan, förstärka lovskolan, förbättra tillgången till läromedel av hög kvalitet och öka antalet speciallärare.

Utöver ökade statsbidrag får kommuner och regioner också del av elprisstödet. Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, uppskattar att detta stöd tillför kommunsektorn 5 miljarder.

Det finns även andra poster och förslag i budgeten som direkt stärker kommunsektorns ekonomi. Exempelvis avskaffas avfallsförbränningsskatten och straffskatten på kraftvärme. I min egen hemkommun, Mark, stängde man ned elproduktionen i kraftvärmeverket när straffskatten infördes. Nu finns möjligheten att återstarta och utöka den lokala elproduktionen. I stället för straffskatt kan nu kommunen få intäkter från såld el.

Sammantaget betyder regeringens politik att kommunsektorn stärks med ungefär de 20 miljarder som kommunsektorn själva anser att de behöver.

Herr talman,

Samtidigt hänger alltid all politik ihop. De storsatsningar vi gör på polisen och rättsväsendet är till nytta för alla invånare och givetvis även för kommunerna. Hög brottslighet, omfattande skadegörelse, bilbränder, social utslagning och brottslighet som styrs av kriminella gäng medför enorma kostnader för vissa kommuner. Kan vi vända detta har det även en stor ekonomisk betydelse för kommunerna. Samma sak när vi nu stramar upp migrationen och minskar invandringen. Detta kommer ha stor betydelse långsiktigt för kommunsektorns ekonomi.

En annan viktig post i statsbudgeten är åtgärderna för att minska kostnaderna för transporter med bil. Vi tar nu de första stegen, och mer kommer att följa. Efter årsskiftet kommer vår skattesänkning att göra att drivmedel kostar en krona mindre per liter än de annars skulle ha gjort. För en landsbygdskommun med omfattande körning med kommunala fordon betyder en krona lägre drivmedelskostnad mycket. Samma sak för kommunens anställda som måste ta bilen till jobbet. Ett ordentligt förbättrat reseavdrag kommer också underlätta för kommunens anställda. För en landsbygdskommun kommer minskade reskostnader dessutom att ha stor betydelse för möjligheten att rekrytera personal.

Herr talman,

En av de första frågor jag drev som nybliven riksdagsledamot 2006 var att vi borde införa någon form av resultatutjämningsystem för kommuner och regioner. Detta blev också verklighet under Alliansens regeringsår. En stor majoritet av kommunerna och regionerna har använt denna möjlighet att spara överskott från goda år och använda pengarna när tiderna blir sämre.

Resultatutjämningsfonderna skapar en bättre balans mellan goda och dåliga år, och det är tämligen fria regler för kommunerna hur man hanterar dessa.

År 2021 var det 203 av landets 290 kommuner som satt av sammanlagt 30 miljarder i denna typ av reserver under år med goda överskott, och SKR förutspår att ytterligare ett antal kommuner kommer sätta av pengar för 2022. Det är också 13 av 21 regioner som sparat totalt 10 miljarder i resultatutjämningsreserv. Man kan konstatera att dessa reserver blev precis den framgång som jag och andra hoppades när de infördes, och dessa dryga 40 miljarder i avsättningar kommer nu väl till pass när tiderna försämras.

Herr talman,

Staten har en självklar uppgift att stötta kommuner och regioner i tuffa tider. Men samtidigt bär kommunerna ett eget stort ansvar för att effektivisera, utveckla och prioritera i sin verksamhet. En kommun kan inte klaga över för lite statsbidrag eller argumentera för höjd kommunalskatt om man inte själv först prioriterat det som är viktigast.

Att kommuner frivilligt väljer att betala ut försörjningsstöd till personer som vistas illegalt i landet är inte bara stötande utan ett exempel på usel prioritering. Och det finns en mängd exempel på satsningar som knappast uppfyller kravet på rimliga prioriteringar. Skattebetalarna brukar årligen anordna omröstningar om de mest stötande exemplen, och de visar på en häpnadsväckande förmåga från vissa kommuner att slösa bort skattebetalarnas pengar, samtidigt som behoven inom skola, äldreomsorg och infrastruktur ökar.

Min egen hemkommun Mark har nu exempelvis satt av pengar till en kommunal danspedagog som ska stimulera kommuninvånarnas dansintresse. Jättetrevligt med dans, men kanske inte det absolut viktigaste att lägga kommunala eller regionala pengar på när man har brister inom sjukvård, äldreomsorg och skola. En annan kommun i min valkrets blev känd för sin statligt finansierade kommunpoet.

Så länge regioner eller kommuner inte klarar att prioritera kommer vi ha problem oavsett hur mycket vi höjer skatten eller tillskjuter statliga medel.

Herr talman,

Det är också helt avgörande för kommunerna att vårt land har ett starkt näringsliv och att fler kommer i arbete i riktiga jobb. Detta försvinner tyvärr ofta i samhällsdebatten.

En stark näringslivspolitik, rimliga skatter på företagande arbete och transporter, god tillgång till el, en trygg välfärd, effektiv polis och ett starkt rättsväsende är avgörande frågor för vårt näringsliv. Den tidigare regeringen har tyvärr misslyckats med många av dessa saker. Här betyder den nya moderatledda regeringens politik mycket för att vända utvecklingen. Lyckas vi med detta kommer också kommunerna att gynnas i form av både ökade skatteintäkter och lägre kostnader.

Herr talman,

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till betänkandet.